

“Els polítics són com una secta”

Cristòfol Soler (Inca, 1956), afiliat al PP, va ser conseller d'Economia del govern de Gabriel Cañellas (1983-1987), president del Parlament (1991-1995) i president del Govern de les Illes Balears (1995-1996).

El mes de juny farà quinze anys que vau dimitir de president del govern balear.

—Sí, va ser just després d'haver constituït un nou govern i de no tenir el suport del grup parlamentari.

—Perquè Gabriel Cañellas va moure el grup parlamentari en contra vostre?

—Per a demostrar que era ell qui manava. I s'ha de reconèixer que el grup parlamentari li va fer costat.

—No vau pensar d'aguantar?

—No. Quan ets president del govern tens una magistratura, una dignitat que has d'exercir tu mateix, d'acord amb allò que creus. Si no la pots exercir com creus, val més deixar-ho. Quan el grup parlamentari em volia fer anar en una direcció amb la qual jo no estava d'acord, l'única opció que em quedava era dimitir. Un càrrec com el de president requereix molt de sacrifici, molt d'esforç. Has de tenir la satisfacció que et dona poder dur endavant els objectius que t'has proposat, que, en el meu cas, coincidien plenament amb el programa electoral. Si això no passa, no té sentit aguantar per aguantar.

—Quins eren els punts de fricció?

—S'ha parlat molt de la llengua. I és cert que vaig activar allò que deia el programa electoral —que jo, amb més

gent, havia redactat— sobre promoció del català. Però més enllà de la llengua, també volia definir les directrius d'ordenació del territori, és a dir, posar ordre urbanístic i protegir el màxim possible de territori. I, a més, tenia la voluntat d'impulsar una reforma de l'administració, començant per un règim d'incompatibilitats d'alts càrrecs, cosa que no agradava a molt gent.

—Gabriel Cañellas us forçà a dimitir quan anunciàveu un nou govern amb consellers que no arribaren a prendre possessió. Jaume Matas havia de ser membre d'aquell govern. En 24 hores passà de donar-vos suport a revoltar-se al costat de Cañellas en contra vostre per a acabar essent el nou president del govern. Quin paper hi va tenir, Matas, en aquells fets?

—M'estim més de no parlar d'aquesta persona. No puc ser objectiu parlant d'aquesta persona. Per tot un seguit de circumstàncies, algunes de conegudes i moltes de desconegudes, no puc ser objectiu. És una persona que, a més, ara passa un calvari judicial —merescut o no, això ja és opinable— i no m'agradaria parèixer que vull fer estrelles de l'arbre caigut. Mireu: el temps dona i lleva raons. Deixem-ho així.

—I de Gabriel Cañellas què en pensau?

—En Biel Cañellas pertany a una generació que té una certa prevenció cap el nom del català. Evidentment, no és catalanista. Però estima molt el mallorquí, estima la terra, té la idea clara que una comunitat com les Balears no pot ser gestionada com una de castellana, posem per cas Múrcia. Coneix molt bé cada illa i les relacions entre totes... En definitiva, Cañellas és un home de la terra. No com uns altres que l'han succeït i que actuen aquí sense identificació amb la terra. Amb Cañellas és cert que mai no hi hagué una empena política al català, però tampoc mai una actitud contrària com posteriorment (dins el PP) es deixà notar.

—Deduesc que, malgrat tot allò que va passar entre vosaltres dos, manteniu bona relació...

—Sí. Ens veiem de tant en tant i tenim una relació normal. Abans de Nadal ens trobarem en un dinar, amb antics companys de partit i, per tant, hi tinc una relació bona, normal.

—Al capdavant de la presidència del govern, va ser substituït per Jaume Matas, que instaurà una manera d'actuar basada molt en la imatge. D'alguna manera, això ja és norma a tots els governs. Ni vós ni Cañellas no governàreu així.

—És cert. Tal vegada ara es governa més amb les enquestes a les mans, més pensant en la imatge... S'ha perdut el sentit de fer pedagogia des del govern, el fet de prendre decisions per al bé del conjunt social, encara que puguin parèixer dures, i explicar-les clarament, sense embuts. Ara no s'explica què es fa. És una certa superficialitat que s'encomana. Amb el sistema bipartidista que tenim, de fet, o governa el PP o el PSOE i, per tant, acaben tots dos governant per l'estil, almanco en les formes. S'ha perdut l'estil de governar basat en la pedagogia. Si compares els diaris de sessions del Parlament de fa més de quinze anys i ara es veu la diferència.

—La política com a espectacle, l'anècdota substituïnt la categoria...

—Sí, i per ventura és el signe dels temps. Jo conec bé la política francesa i allà passa igual. És allò que un temps en deïem l'*americanització*, que potser ara és la norma a Europa. Allà on no passa tant és a Alemanya, però a la resta...

—Us han sorprès les vicissituds judicials de Jaume Matas?

—Crec que és un cas que demostra que la ideologia és molt important. Quan algú creu que es pot exercir un càrrec públic sense un mínim de principis, d'ideologia, aleshores això fa que estigui disposat a qualsevol cosa. La ideologia és allò que t'ajuda a tenir una garantia de rectitud. Si falla aques-

MIQUEL PAVERAS

ta garantia pot fallar tot. Aquells qui creuen que la ideologia no és res, que només importa el pragmatisme pur, són els qui més fàcilment cauen a fer qualsevol cosa.

—**És aplicable, això que dieu, a Maria Antònia Munar, Miquel Nadal... ex-dirigents d'UM?**

—Doncs podria ser possible aplicar-hi el mateix principi. I mirau que em sap greu parlar d'ex-polítics que ara els passa això que els passa. Però sí que és possible que sigui el mateix cas. Ells [els d'UM] deien ser liberals, però la seva gestió del Consell ha estat de tot manco liberal. I no em referesc només a les coses mal fetes, sinó també a les ben fetes, a les que demostren que no ha estat un partit gens liberal sinó molt intervencionista. Tampoc no tenien, pròpiament, ideologia. Per tant, podria ser-los aplicable, allò del pragmatisme pur que sense ideologia et pot fer caure en qualsevol cosa.

—**Per què hi ha tants d'escàndols de corrupció a Mallorca? Com es pot haver arribat a tenir tanta gent encausada judicialment per corrupció?**

—És mal d'entendre. A mi em deixa al·lucinat. És com una galtada cada dia. Com ens ho podem explicar? No ho sé.

—**Hi ha comprensió social de la corrupció política?**

—Pareix evident que sí. Per ventura els polítics corruptes d'avui són, a ulls de molts ciutadans, una mena de contrabandistes d'un temps en què —tot i no ser tenguts per herois— són entesos i compresos. És mal d'entendre, però és cert que hi ha una certa comprensió i acceptació social de la corrupció. D'aquí ve que no afecti les urnes.

Per una altra banda, hi ha una concepció social fàcil de detectar segons la qual es persegueix la corrupció en uns determinats partits, molt més que no en un altre. I això fa que molta gent acabi creient que hi ha una policia, una justícia, una agència tributària polititzada que actua en benefici d'un determinat partit.

—**Què en pensau que el president Antich, al discurs de Cap d'Any, no tengués ni una paraula per a la corrupció política quan parlava de tot allò que havia passat el 2010?**

MIQUEL MUNAR

—És una mostra de la insensibilitat que afecta molts polítics. Tant si governen com si són a l'oposició. Ho dic sincerament: crec que mai, mai no havia passat, ni aquí a les Balears ni a l'estat, que els polítics fossin tan allunyats de la realitat social. Els polítics d'avui desconeixen absolutament què preocupa els ciutadans, els problemes de la gent del carrer. Viuen com dins una bombolla. És una greu insensibilitat. Viuen en un món a part. En una Arcàdia feliç.

—**Ens endossen l'allargament de l'edat de jubilació, però els polítics mantenen unes fastuoses jubilacions després de pocs anys a les Corts espanyoles, les indemnitzacions per a tota la vida després de deixar al-gun càrrec... És mal d'entendre**

—És impossible d'entendre. Viuen

en un món a banda. Els polítics avui són com una secta, que es va nodrint de gent jove que s'inicia, s'integra i s'allunya de la realitat i, quan arriba el moment d'ocupar un lloc de responsabilitat, no té ni idea de què preocupa els ciutadans. Les pensions que baixen per als treballadors i que ells es mantenen tan bones i privilegiades són un exemple de manca d'ètica i moralitat. Haurien de ser els que donessin llum a la resta, i no fan sinó donar-nos fum.

—**Miquel Munar, ex-diputat del PP fins el setembre passat, i que ara és a la direcció d'UM, solia dir que era "el darrer solerista". Si ell és a UM, vós també hi aterrareu?**

—No. Miquel Munar l'apreciï molt, ens coneixem des que érem nins. Però jo tenc les idees molt clares sobre això. Quan una persona com jo ha estat

conseller del govern, president del Parlament i president del govern per una força política, no pot anar-se'n a una altra formació. Senzillament, crec que no pot. Jo no podria fer-ho. La cosa lògica és continuar dins la força política per la qual he ocupat els importants càrrecs que he ocupat i, quan no pugui més, aleshores anar-me'n a ca meva.

—**Continuau essent militant del PP?**

“Bauzà s’ha envoltat d’un equip que no entén el batec de la nostra comunitat”

—Hi estic afiliat. Participo activament a la junta local d’Inca, però no a la junta regional a la qual, tot i ser-ne membre per qüestió d’estatuts, no vaig.

—**Com veieu tot això que ha passat i passa al PP d’ençà que José Ramón Bauzà n’és el president?**

—No el conec gaire, Bauzà. Ens hem saludat dues vegades, però no he tengut cap conversa amb ell. Ara bé, com és lògic, en tenc prou referències. Em sembla una persona preparada, amb molta capacitat, però s’ha envoltat d’un equip que no té el coneixement del batec de la nostra comunitat. Em fa l’efecte que és un equip molt poc preparat que el fa estar més pendent d’algunes coses sense importància que no pas d’unes altres d’importants, com són les econòmiques. Veig que treuen temes que no aporten res i que poden restar.

—**Com les declaracions contra la normativa legal del català?**

—Sí, i més. És mal d’entendre que es treguin aquests temes perquè això li fa perdre suport i allò que hi pugui guanyar és no res.

—**Creieu que el batlle de Calvià, Carlos Delgado, prou conegut per les seves tesis anticatalanistes, té gaire influència sobre Bauzà?**

—Té molt de pes, Delgado. És mal d’entendre, perquè va perdre el congrés, però és així. Dins el PP sempre hi ha hagut un grup anticatalanista, espanyolista, que s’ha oposat sempre a qualsevol cosa que fes olor a normalització lingüística. Però no passava res. Arribaven els congressos, ells es presentaven i feien el 20% o el 25% i perdien, i ja estava: fins a una altra. Quina diferència hi ha, ara? Que Bauzà els ha volguts integrar a la direcció amb tanta voluntat que en qualque moment tens la sensació que són els qui marquen el pas a tot el partit en temes culturals i lingüístics.

“Si el PP canviàs coses que consider intocables, com la normalització del català, jo plegaria”

—**Fa la sensació que el PP està obsessionat amb UPD i amb la pressió mediàtica més espanyolista. És estrany, perquè l’anticatalanisme no ha obtingut mai representació autonòmica.**

—Em consta que és així. La cúpula del partit està obsessionada amb UPD. Creuen que podria obtenir representació a Mallorca i d’aquí ve aquesta integració de Carlos Delgado i les seves tesis, molt semblants a UPD, per mirar de no perdre vots per aquest costat. A diferència d’uns altres moments, l’anticatalanisme ara compta amb el suport i l’impuls de certs àmbits mediàtics, cosa que fa que la cúpula del PP sigui més sensible. Sense la pressió mediàtica no passaria res, com sempre.

—**Gabriel Cañellas és rere Bauzà?**

—No. No en el sentit que a vegades es diu, que és una mena d’influència important. Una altra cosa és que Bauzà li demani opinió alguna vegada. S’exagera, aquesta qüestió. Al dinar en què ens trobarem, abans de Nadal, parlarem, com és fàcil d’imaginar, de la situació del PP, i us puc assegurar que no em va quedar la idea que fos rere de Bauzà, com ara es diu.

—**En quin moment podríeu deixar el PP?**

—Quan, governant el PP, decidís de tocar qüestions que per a mi són intocables: la normalització lingüística, l’ordenació territorial i la construcció d’enormes infraestructures que són incongruents en unes illes tan petites.

—**Existeix això que en diuen regionalisme dins el PP?**

—Sí, però desorganitzadament. Hem de reconèixer que els espanyolistes –i la ultradreta, perquè hi ha aquesta confluència, en el si del PP– estan molt ben organitzats. El regionalisme és difús. Però hi és. No oblidem que va ser aquesta sensibilitat regionalista que va dur Bauzà a la presidència del partit, perquè fou el suport regionalista a la part forana que li permeté de guanyar bé el congrés enfront de Carlos Delgado. Però com que no està organitzada, aquesta sensibilitat, ara no és capaç de reaccionar quan Bauzà integra tant Delgado que pareix que sigui ell, que ha guanyat el congrés. No tenc gaires esperances d’una reacció regionalista. Que molts creguin que el PP tindrà

majoria absoluta fa que molta gent estigui callada tot esperant el triomf.

—Creieu que el PP tindrà majoria absoluta?

—Si les eleccions es convocassin només a les Illes crec que no, sobretot perquè em fa l'efecte que li serà difícil de renovar el diputat de Formentera. Ara bé, les eleccions del 22 de maig es convoquen a tots els municipis i també a moltes autonomies alhora. Per tant, podria ser que hi hagués un efecte d'arrossegament de vot general de càstig al PSOE de Zapatero que aquí beneficiàs el PP.

—Com a ex-conseller d'Economia, com veieu ara les finances de l'administració pública en general?

—Doncs malament. No cal ser economista per adonar-se que la situació és molt complicada. Totes les administracions s'hauran d'aprimar d'una manera o d'una altra. No hi ha més remei.

—L'administració autonòmica té la culpa del desastre?

—No. A la pràctica, a través de les transferències a les autonomies moltes vegades el govern central ha transferit dèficit. Per una altra banda, l'administració central no es va aprimar tant com hauria calgut quan feia les transferències. El cas paradigmàtic és Cultura: per què cal un ministeri si totes les competències són transferides? Dit això, també hi ha certa responsabilitat de les autonomies que s'ha d'assumir. Amb els anys han crescut molt, han experimentat una inflació de personal que ara, en temps de crisi, és mal d'aguantar.

—I que caldrà fer?

—Aprimar-se totes les administracions. No convocar tantes oposicions a funcionaris, no cobrir totes les jubilacions, reduir despeses, reduir molt, però molt, el nombre d'empreses públiques... No hi ha miracles. Aquest serà el camí perquè, a més, això de la crisi no fa cara d'acabar-se aviat.

—Algunes veus parlen de la necessitat de tancar televisions públiques. El vostre partit, el PP, per exemple, ho diu: que vol tancar la Televisió de Mallorca i reduir el pressupost d'IB3.

—Es podria mirar de fer-hi alguna cosa, amb les televisions públiques.

MIQUEL PAYERAS

“Entenc molt bé això que deia Pujol [sobre la independència] i que senten molts”

Però passa que una televisió autonòmica o insular, si té un sentit, és el d'instrument de normalització lingüística. Si parlem del cas de les Balears, aquí no s'hauria de tancar Televisió de Mallorca, perquè és l'exemple de com s'ha de fer una televisió d'aquí. Una altra cosa és IB3, que sincerament jo crec que va néixer malament i continua malament. Sempre ha estat, i continua essent, una televisió més a prop de Canal 9 que no de TV3.

—Per què, quan vau ser president, no vau proposar una televisió autonòmica?

—Teníem una idea, i en vaig parlar amb el president [Jordi] Pujol. Pensàvem en un conveni amb TV3 perquè produís més a les Balears i sobre les Balears, i crear aquí una petita televisió de cost assumible fortament enllaçada amb TV3, però no dependent. No vàrem tenir temps d'engegar-ho. Després, IB3 ha estat una cosa molt diferent. Dissortadament, avui els telespectadors en català de les Balears hem

perdut més amb el tall de la recepció de TV3 que no hem guanyat amb allò que ens ofereix IB3.

—Parlau-me del govern espanyol. Com veieu Zapatero?

—Igual que Aznar, ha tengut una primera legislatura bona i una segona nefasta. La crisi econòmica no és culpa seva, però s'ha torbat a reconèixer-la i a prendre mesures. És un home que s'ha convertit en un llast per al seu partit. D'aquí vénen aquestes ganes que tenen tots de llevar-se'l de damunt.

—I com veieu Mariano Rajoy?

—El conec de fa molts anys. El veig com a president. I, a més, crec que serà un bon president. Serà un bon president perquè és un home seriós, centrista, moderat, que sap dialogar i queestic segur que sap que pot necessitar els nacionalistes. Per ventura se li pot recriminar que no hagi col·laborat prou amb el govern de Zapatero a l'hora de lluitar contra la crisi econòmica, però també és ver que el president crea tanta desconfiança que és difícil d'acostar-s'hi.

—A Catalunya i al País Basc hi ha moviments independentistes més o menys forts. Creieu que es podria arribar a un procés de segregació?

—Fins i tot Jordi Pujol ha fet declaracions independentistes. Però... no ho sé, és molt complicat. Sincerament, no ho veig possible. Però entenc molt bé això que deia Pujol i que senten tants de catalans. És que quan veus coses com, per exemple, això del Senat, és desesperant. Com poden fer befa del fet que les llengües espanyoles diferents de la castellana siguin emprades al Senat? Com es pot argüir la quantitat de doblers que això costa com una mostra de malversació? Com pot haver-hi tanta insensibilitat?... De les moltes vegades que vaig haver d'anar a Madrid a negociar, sabeu quina sensació me'n va quedar? Doncs que allà tenen present la idea —no d'una forma verbalitzada, però sí subtilment present— que ells són la corona castellana i nosaltres la catalano-aragonesa, que ells guanyaren i nosaltres perdérem. Crec que és un sentiment que encara tenen i que afecta les relacions amb nosaltres.

Miquel Payeras